HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מי קורעין. יב)כלומר תיקנו שזה סדר ליטרחל בשבתות משום דרכי שלום: **הרווין ליממוס רו.** לתמרינן במסכת שבת [בחלו קמריס] (דף קיד.) ליזהו תלמיד חכם שרוחו למנותו פרנס על הצבור כל שמועלין לותו דבר הלכה בכל מקום ולומרה: **כחומין.** שיש שכותבין להן ממסה חומין כל חומש לחד שלם לעלמו וכל ספרייסה היו יג)במגילה כס"ת שלנו: **מחסר כמילמים.** שקורין לו ס"ת ומסר הוא: **דלא ניחן ליכתב.** פחות מספר לחד שלם לעלמו: **והא לא ניחן ליכתב.** שזה דבר יד) גמרא והלכה ופגדה כדלמרינן לקמן[טו] שלא לחתב כותב כו': **ליון דלא לפסר.** מליכתב שנחמעט הלג והמורה משתכתם: **עם לעשות לה'.** שם נח עת לעשות מקנה לשם שמים ספרו דברי תורה לשעה הלריכה: **ס"ג ליון דלא לפסר.** שלין לכל לבור ולבור יכולת לכתוב נביחים שלם: **מגילה.** פרשה לבדה של תורה או שמים: **נמ"ד.** לקמן בשמעתין: **מגילה מגילה ניפנה.** כשנלמרה פרשה למשה היה כותבה ובסוף מ' שנה כשנגמרו כל הפרשיות חיבבן בנדיון ותפרן: **תסומה ניפנה.** לף נכתבה על סוף מ' לחר שנלמרו כל הפרשיות כולן והנלמרות לו בשנה לחסונה ושניה היו סדורות לו על פה על שכתבן: **לפי שלין כוסבין.** ותפי' למ"ד מגילה מגילה ניתנה כיון דלילכך לילכך: **לף היה.** הילני המלבה בשבסת יומל (ד' ו:): **פרשה סוטה.** לכתוב משם פרשיות לסוטות הנאות: **נאל"ף בי"ת.** כלומר לשני התיבות: **לשהוא כוסב.** כהן הכותב פרשה סוטה: **למה שלשוב.** לפי הסימנים היה מנין וכותב: **אם שכב.** כלומר ותם כי שטית וגו': **בסיוגין.** תחילת המקרא היה כותב תיבה שלימה ולנסוף לשני תיבות: **עד ויהי כיום השמיני.** שהוא גמר לווי הקרבנות: **או לחרים.** כך למר דוד לז לחרים כשערערו עני שחול ודוחק לפוסלני מלבח בקהל והועד בנים המדבר עמוני ולא עמונית כלחרינן ביבמות (דף עז.): **הנה נחתי.** עכשיו בחתי לכלל: **לסוב עני.** מלו ניתנה התורה הוזכרתי בה ותם שתי בזותין הנמנלות (בראשית יט) בזכות דוד שעתיד לנחת מרות המולבים ונעמה העמונית ממו של רחבעם כתיב בכל הנמנלות וכתיב התם (תהלים פט) מנחתי דוד עבדי. ללמד מגילה לילכי משום דמתחילה נכתבה מגילת בראשית והדר מגילת תורה והיינו דקחמר בתגילת לחריסה כתוב עני: **תסומה.** גמורה ומסויימת ובלימה: **ח"ל לדדכי לו.** לילכלי מגילה חותן ז' פרשיות שהוזכרו ליום נחמרו ונכתבו ונמסרו בו ביום ונכתבה כל חחת בתגילה לבדה לפי שמובדלות ורחוקות זו מזו הלכך קרי לתחר נמי מגילה משום דבשמוזר והבליטה הולרך לכתוב מבראשית עד פרשת בהניס לבד ודילג פרשת בהניס הכתובה כבר וכתב מפרשת בהניס עד פרשת שילוח טומחים וכן כולם: **פרשת בהניס.** תמור לל בהניס[טז] שהלכות בהניס כתובות בה לף יטמא לף יקח מוס בו לף יגס ומפני שבו ביום הוזקק לעבודה הולרכה קדושתן להודיעה: **פרשת לויס.** קח (נח) לת הלויס דבהעלותך[יז] שבה הלכות לויס. וי"ו ולל הלויס תבראי[יח] ותינו כן כי מה עניינה ללל הקמת המשכן מעבר רחשון לף נהג על סוף חמשים ומרבע שנים[יט] ועוד פרשת מעבר מיקרי[כ]: **פרשת לויס.** הולרכה לבו ביום שנזקקו לשיר: **פרשת טמחים.** שבו ביום הוקבעו שלש מחנות מחנה שכינה ומחנה לויה ומחנה ישרחל והוזקקו להשתלח ומתוך כך הוזקקו טומחים ליטלל הוחל ולריכין שילוח ולף יוכלו לינים למשכן היכך יעשו פסחיהם ולרבי לוי יכולים היו ליטהר עד ט"ו ולף נזקקו לפסח שני חלף ק"כ לף יטהרו: **ופרשת שילוח טמחים.** ויטלחו מן המחנה[כא] שבחותו היום הוקבעו המחנות וכשנגליס הפרוכת בכל סילוק מסעות הותרו זבין ומלוכעים ליכנס לשם[כב]: **ופרשת לחרי מות.** מע"פ שהיה של יום הכפורים בו ביום נחמרה כלכתיב לחרי מות[כג] ומפני שמתו בני חהרן בשביל ליחה שלף לנוכך נחמרה חותה חזהרה לחהרן חל יבח בכל עת: **ופרשת**

אם שכב אם לא שכב. חם שכב לף כתיב כלל חלף חם לף שכב[א] כתיב חלף דבתר הכי כתיב ותת כי שטית[ב]: **תורה חתומה ניתנה.** [ג]תימה לכתיב (שמות כד) ויקח ספר הברית ויקרל בחזני העם ופרש"י כפי' חומש מבראשית ועד כאן[ד] ונרחה לפרש דלף קחמר חתומה ניתנה שלף נכתבה עד לבסוף חלף שעל הסדר נכתבה[ה] היס פרשיות שנחמרו חמילה לפני חותם הכתובים לפניהם ולף נכתבה עד שנחמר לו חותה שכתובה לפניה וכותב זחת חחריהן[ו] ועל זה מייתי מדרבי לוי שחומש לף נחמרו על הסדר והיה יכול להוסיף זה מכאן מקרלות לחין מוקדם ומחוחר בתורה חלף סומל ומסכת דרבי לוי מייתי לה ור"ת גריס ס"ר לוי מילתל בחפי נפסח[ז]: **פרשת טמחים.** פי' בקונטרס ויהי חנשים וקשה לפילושו לחמר בפ"ק דפסחים (דף ו.) שולשים בהלכות פסח קודם הפסח ל' יום שהרי נביל עומד בפסח לחסון ומזהיר על פסח שני[ח] ולפ"ז חיכל חדש ויחי כיון שנחמר בראש חדש ניסן[ט] ועוד לף יתכן לרבי יוסי הגלילי לחמר כי[י] נוסף לרוגו של יוסף היו ולרבי יסתק לחמר למת מלוס נטמאו וחל שניעי שלהס בערב פסח ונלרלה לפרשת טומחים היינו פרשת ויזכרו (ויקרל כב) דכתיב ביה טומלת ארן ונגילה[יא] וכל הלריך לטומלת מקדש וקדשיו[יב] (א"א פו):

ופרשת אחרי מות. רבה[יג] חיכל פלוגתל גבי מחר הדביים המלה היה דבר ה' אל משה (בחמדבר טו) לחיכל למ"ד מחר ממוך ומחרי מופלג וחיכל למ"ד חיפכל ונקרא מחרי מות דבו יום היה ושמא נחמר מחר כל הפרשיות לכך מסיב מופלג:

מחמוכי

מי קוראין לא הוה בידיה אתא ושיילוה לרבי יצחק נפחא א"ל[א] אחריהן קוראין ת"ח הממונין פרנסים על הצבור ואחריהן ת"ח הראויין למנותם פרנסים על הציבור ואחריהן בני ת"ח שאבותיהן ממונים פרנסים על הצבור ואחריהן ראשי בנסיות וכל אדם שלחו ליה בני גליל לר' חלבו מהו לקרות בחומשים בבהכ"נ בציבור לא הוה בידיה אתא שייליה לר' יצחק נפחא לא הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא ופשטוה מהא דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן[ב] ס"ת שחסר יריעה אחת אין קורין בו ולא היא התם מחסר במילתיה הכא לא מחסר במילתיה רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו[ג] אין קוראין בחומשין בבית הכנסת[ד] משום כבוד צבור (ה) ורבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו האי ספר אפטרתא אסור למקרי ביה בשבת מאי טעמא דלא ניתן ליכתב מר בר רב אשי אמר לטלטולי נמי אסור מ"ט דהא לא חזי למיקרי ביה ולא היא שרי לטלטולי ושרי למיקרי ביה[ו] דר' יוחנן ור"ש בן לקיש מעייני בספרא דאגדתא ליכתב אלא כיון דלא אפשר[ז] עת לעשות לה' הפרו תורתך ה"נ כיון דלא אפשר עת לעשות לה' הפרו תורתך בעא מיניה אביי מרבה[ז] מהו לכתוב מגילה לתינוק להתלמד בה תיבעי למאן דאמר תורה מגילה מגילה ניתנה תיבעי למאן דאמר תורה חתומה ניתנה תיבעי למ"ד תורה מגילה מגילה ניתנה כיון דמגילה מגילה ניתנה כותבין או דילמא כיון דאידבק אידבק תיבעי למ"ד תורה חתומה ניתנה כיון דחתומה ניתנה אין כותבין או דילמא כיון דלא אפשר כתבינן[ח] א"ל[ג] אין כותבין ומה טעם[ט] לפי שאין כותבין איתיביה[י] אף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה[יא] א"ר שמעון בן לקיש משום ר' ינאי באל"ף בי"ת איתיביה כשהוא כותב רואה וכותב מה שכתוב בטבלא בטבלא איתיביה כשהוא כותב רואה בטבלא וכותב מה שכתוב בטבלא מה הוא כתוב בטבלא[ב] אם שכב אם לא שכב[יב] הכא במאי עסקינן[ג] בסירוגין כתנאי[יג] אין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה ואם דעתו להשלים מותר ר' יהודה אומר בבראשית עד דור המבול בתורת כהנים עד ויהי ביום השמיני א"ר יוחנן משום רבי בנאה תורה מגילה מגילה ניתנה שנא'[יד] אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי ר"ש בן לקיש אומר תורה חתומה ניתנה שנאמר[טו] לקוח את ספר התורה[יז] הזאת ואידך נמי הכתיב לקוח ההוא לבתר דאידבק ואידך נמי הכתיב במגילת ספר כתוב עלי ההוא דכל התורה כולה איקרי מגילה דכתיב[טז] ויאמר אלי מה אתה רואה ואומר אני רואה מגילה עפה[יח] אי נמי לכדרבי לוי דאמר רבי לוי שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן אלו הן פרשת כהנים ופרשת לויס ופרשת טמאים ופרשת שילוח טמאים ופרשת אחרי מות ופרשת

הפרו תורתך שאין כל צבור וצבור יכולין ליכתוב כל הנביאים הילכך מותר ללקט כל ההפטרות ולכתבן בספר א': בעא מיניה אביי מרבה מהו לכתוב מגילה לתינוק להתלמד בה א"ל אין כותבין ומיתוקמא כתנאי וי"ל דגם זה עת לעשות לה' וכותבין: דרש רב יהודה בר נחמני מתורגמנא דר"ל כתוב א' אומר כי על פי הדברים האלה וכתוב א' אומר כתב לך הדברים האלה הא כיצד אמר הקב"ה למשה דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה על פי אי אתה רשאי לאומרן בכתב דבי ר' ישמעאל תנא כתוב לך את הדברים האלה אלה אתה כותב ואי אתה כותב הלכות פי' אבל משום עת לעשות לה' התירו חכמים לכתוב ובזה סמך ר' שכתב המשנה ואחריו כתבו הברייתות ורבינא ורב אשי כתבו התלמוד וכן כל חכמי הדורות כותבין פירושיהן:

מסורת הש"ס

ג) [ל"ל ר' יונתן], [תמורה יד:], ד) יומא סט. תמורה יד:, ה) [פי' בעל מיניה טעם ופ] נחן ו לחל חמר ו כי חין כותבין כלומר כללה הוא לפני חדם לכתוב הכי. עיין ערך [פי'], ו) יומא לז., ז) [סה: כל הסוגיל], ח) אם שטית אם לא שטית ל"ח מ"ד, ט) [מס' סופרים פ"ב ה"ט], י) [בכתי"ת כוס וכל"ל (רש"ם)], יא) [לפי' המוס' ל"ג פ"ש. מהר"ם], יב) ל"ל בגלילה, יג) בדפו"ר מלמוד, יד) [ע"ב], טו) [ויקרל כח], טז) [במדבר ח], יח) [במדבר יח], יט) [קדושין מ:], כ) [במדבר טו], כא) [במדבר ח], כב) [סה] כג) [במדבר כט], כד) [ויקרל טז], כה) [סוכה כה. וסה], כו) [וע"ע תוס' סנהדרין ו: ד"ה שנאמר], כז) [פרשה מ"ד],

תורה אור השלם

1. עַת לַעֲשׂוֹת לַיי הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: תהלים קיט קכו
2. וְהִשְׁפִּיעַ אוֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אוֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִרִים הָאֵלֶּה: וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ:
במדבר ה יט-כ
3. אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בִּמְגִלַּת סֵפֶר כָּתוּב עָלָי: תהלים מ ח
4. לְקֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵדוּ: דברים לא כו
5. וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר בָּאַמָּה: זכריה ה ב

גליון הש"ס

גמ' ס"ת שחסר יריעה אחת. ע' מגילה דף ט ע"ל תד"ה בשלמת תורה: **שם** משום בבוד צבור. ע' מגילה ד' כל יומת דף ע ע"ל סוטה דף לט ע"ב: **שם** א"ל אין כותבין ומה טעם לפי שאין כותבין. כעין זה שבת דף כ"ג ע"ל וש"נ:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' **רבה** כ"ל וכמ"ל ומ"ש ר' ממכ:

מוסף רש"י

מעייני בספרא דאגדתא. שלל ישמלכו (תמורה יד:). **עת לעשות לה' הפרו תורתך.** כשעוסק בדבר לשם קדושת השם יהיו לספר תורתך (שם). **באל"ף בי"ת.** (יומא לז:). **כשהוא כותב.** כאן בסופר את המגילה להסקותה (שם). **אימא כמה שכתוב בטבלא.** לפי שימני סלוחיות (שם). **בסירוגין.** שם לם שכב, חלמרי רלשי חיבות של סוף המקרל, וחת מיבות של טית וחלמרי רלשי מיבות של סוף המקרל, יהן ס' חוהך וחלמרי רלשי מיבות עד סוף המקרל וכלו המיס וחלמרי רלשי מיבות (שם לח).

קטז א מיי' פי"ב מהל' תפלה הל' יח סמג עשין יט טוש"ע או"ח סי' קלו:
קיז ב מיי' שם הל' כג סמג שם טוש"ע או"ח סי' קמג סעי' ב וטוש"ע יו"ד סי' רפג סעי' ג [וכרב אלפס עוד שם הקונט לת המגילה ד' ערב:]:
קיא ג מיי' פ"ז מהל' ס"ת הל' יד סמג עשין כד טוש"ע יו"ד סי' רפג סעי' ג:
קיב ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ג:

מוסף תוספות

א. ואם לא שטית. תוס' ס"פ [ב]. ב. ויתן איש בן את שכבתו'. תוס' ס"פ. ג. פרש"י לא נכתבה כלל עד לאחר מ' שנה. תוס' ס"פ. ד. וזה היה לפני מתן התורה. רשב"ם (בשם ס"פ). ה. [כ]סדר ס"ת שנתחם לבסוף. ציט"ק. ו. נמלא כי לא ניתנה תורה מגילות מגילות אלא ראשונה ראשונה שנכתבה נסמכה לשלפניה, והיינו דכתיב לקוח את ספר התורה הזה. ציט"ק. ז. ולמ"ד מגילה מגילה ניתנה היה כותב מיד כל הפרשה שנאמרה לו, ולאחר מ' שנה סדרן על הסדר. תוס' ס"פ. ח. [הרי] דזו הפרשה נאמרה בערי"פ. תוס' פסחים ו: ד"ה שנאמר. ט. [ש]המשכן הוקם באחד בניסן. תוס' סוכה כה: ד"ה שמל. י. וזב וזבה ונדה. תוס' סוכה כה: ד"ה שמל. יא. טומאת תרומה וקדשים. תוס' פסחים ו: ד"ה שנאמר. שגם היא הוצרכה ליום לסדר אכילת קדשים בטהרה. ציט"ק.

פסקי ריי"ד

מי קורא לא הוה בידיה אתא ושיילוה לר' יצחק נפחא א"ל אחריהן קוראין ת"ח הממונים פרנסים על הצבור ואחריהן ת"ח הראויין לימנות פרנסים על הצבור כדאמרי' בפרק (כל כתבי) [ואלו קשרין, שבת קיד.] הקדש איזהו ת"ח שראוי למנותו פרנס על הצבור כל ששונאין אותו הלכה ואומרה (ואחריהן ת"ח שאבותיהן ממונים פרנסין על הצבור) ואחריהן ראשי כנסיות וכל אדם: שלחו ליה בני גלילא לר' חלבו מהו לקרות בחומשין בב"ה מפני כבוד הצבור: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו האי ספר אפטרתא אסור למקרא ביה בשבת' מ"ט לא ניתן ליכתב שאין כותבים אלא כל הנביאים ביחד ולא מגילה מגילה כמו שכתובים בספר ההפטרות. מר בר רב אשי אמר אפילו לטלטולה נמי אסור דהא לא חזי למיקרי ביה ולא היא שרי למיקרי ביה ושרי לטלטולי דר' יוחנן ור"ל מעייני בספרא דאגדתא בשבתא והא לא ניתן ליכתב דדברים שבע"פ אי אתה רשאי לכותבן בספר אלא כיון דלא אפשר עת לעשות לה' הפרו תורתך ד"ת מפני תיקון שמים הכא נמי כיון דלא אפשר עת לעשות לה'